

Vrednik Jakob Aléšovec.

Izhaja po
enkrat na mesec v Ljubljani,
kedar ga prebere in ne
konfiseira policija.

Posamezne številke se dobivajo, če jih kaj ostane, po
30 kr. v administraciji, Ključarske ulice (pod mestnim
trgom) št. 3 v II. nadstropji.

Veljá
oelo leto 3 gld., pol leta 1 gld.
50 kr. in četrť leta 80 kr. za
vsacega brez ozira na stan, na-
rodnost in vero.

◊ Kdor ga bere in ga ni kupil, se bo, ako se zasađi, ostro kaznoval. ◊

Novice s križem svetá.

(Po abecednem redu.)

V Ameriki je tako lepo, da bi bilo najbolje, če bi se naši nemškutarji vsi tje preselili, ako jih Amerikanci marajo. Če bi hoteli Slovence žreti, jih je že tudi nekaj tam, samo kosti pa nimajo nič mehkejših, ko pri nas.

Na Angleškem ni nič družega novega, ko to, kar krojači, čevljarji in drugi naredo. Angleži bi bili veseli, če bi tudi v Egiptu tako bilo. Pa tam jim merijo Turki hlače, ne naročenih, ampak kar po sili, ki pa Angležem nikakor niso prav.

Po Avstriji prodajajo politični kramarji zdaj svoje jezično politično blago volilcem in tudi drugim, ki „imajo veselje zraven piti.“ To blago je prav poceni, marsikdo dobi še kaj pijače po vrhu. Časnikom je pa prav kakor nalaš za pasje dneve. Velika gospóda je šla večidel za nekoliko tednov v toplice, nerešene slovenske tirjatve in prošnje pa spat. Če bi časnikarski vrabci tu in tam ne začivkali, bi bilo vse tiho.

Belgija nas nič ne briga, ker tam ni nemškutarjev, zagrizenih ustavovercev in judov, pa tudi Slovencev ne.

Bolgarija ima tudi svoje sitnosti, ker ena stranka hoče imeti to, kar drugi ni po volji; prva pa je v večini, kakor povsod, in če ni, se ji pa do večine pomaga.

Na Francoskem bo zdaj tako, da se bo mož oženil ali žena omožila le za toliko časa, kakor bo njemu ali nji prav. To se pravi najeti si ženo ali moža, dokler se drug družega ne naveličata. Če se ločita, se bodo otroci najbrže prodajali po javni dražbi. — V drugem imajo pa v Afriki Francozi ravno take sitnosti, kakor Angleži v Egiptu, ker Afrikanci še zdaj nočejo znati francoski.

Na Goriškem so lahonski liberalci odrekli volilno pravico tistim, ki plačujejo po 5 gld. davka, in zavrgli predlog, da bi smela mesta in trgi domá voliti za deželni zbor. To so storili zato, ker bodo vsakemu volilcu, ki plača le 5 gld. davka, dali toliko posestva in dohodkov, da bo plačeval več; razen tega bodo poslali vsakemu na dom še

kočijo, s katero se bo peljal k volitvi kamorkoli, pot pa bo dobil vso plačano in tudi zamudo časa.

Na Kranjskem nemčurski deželni zbor še ni razpuščen, pač pa je Pirkar še zmiraj deželni šolski nadzornik. Slovenci smo toraj na konji. Bog nas živi!

Na Laškem je umrl glasoviti Garibaldi in zdaj kuhajo politično polento ne le na njegovem grobu, ampak tudi po raznih, celó slovenskih deželah; pa nimajo prave zabele zá-njo, zato je marsikdo ne mara.

Na Nemškem ali Pruskem letajo pečene piške kar po zraku, kakor pri nas muhe, zato iz Avstrije veliko nemcev gleda tje, pa jih vendar ne marajo iti lovit. Bismark je te ljudi imenoval „podleskovce“; podlessek pa je zelišče, za katero nobena žival ne mara, le uši se ga boje. — V drugem pa Bismark še zmiraj gleda na levo in na desno, na Francosko in v Rusijo, le Afrika ga ne briga dosti; k večemu še popraša, kaj in kako je v Carigradu s sultanom.

Na Ruskem imajo zdaj judje velik ples. Rusi jih uče čez mejo skakati v Avstrijo in še dalje. Ogri jih pa poganjajo nazaj, kar se po domače pravi „žogo biti“. Menda so se judov najedli že tudi Rusi, kakor drugi narodi, da so jih čez in čez siti. Ko je nekdo prašal Rusa: „kaj je slabši kakor jud?“ — mu je ta odgovoril: „dva juda.“

Na Turškem sedé v Carigradu zopet modri evropski diplomati okoli vrele egipčanske kaše, pa do skleda si nobeden prav ne upa; sultan si dolgočasne in vroče pasje dneve preganja s tem, da na skrivnem pod skledo kuri in se smeje, če kdo seže z žlico v skledo, pa roko brž zopet umakne. Ako bi sultan imel nekoliko več drobiža, bi še bolj vsemu svetu fige molil.

V krtovi deželi je vse tako, kakor si mislimo, da bo kdaj pri nas. Konrad tam ni minister, Pirkar ne šolski nadzornik, učitelji ne marajo judeževih grošev nemškega „šulferajna“ deželni zbor in odbor nista nemškutar-ska, posestva zavoljo zaostalih davkov ne prodajajo v posilnih dražbah, ker ljudje davek kar po sili v davkarije nosijo, oderuhov ni nič, ker vsak denar na posodo kar ponuja brez vsih obresti. Sploh žive tam ljudje, kakor mladi kužki, vsak ima vsega dosti, le trpljenja nič.

Pavliha.

Ravno sem se bil pripravljen vnovič za pot, da bi si ogledal še drugi zvezdni svet, kar slišim na jugu strasen pok in ko stopim na „Triglava“ pogledat, kje je in kaj je, vidim tam daleč doli na jugu tudi velik dim. Najprej sodim, da pri sultanu v Carigradu gorí, ker tam doli pred ognjem niso kar nič varni; ko pa stopim po „rešpetlin“ in ga pred oko nastavim, vidim, da mora dalje biti, unekraj morja, tam doli v Afriki, kjer se začnejo naprej rujavi, niže doli pa črni ljudje. No, tam že davno nisem bil, le enkrat sem memo šel, pa oglašil se nisem nič, še celó pri svojem znanecu „kedivi“ ne, ki je toliko, ko egipčanski kralj; le turški sultan je še nad njim. Zato me prav mika stopiti tje dol, če je kaj hudega, bodo nemara še celó moje marele potrebovali.

Obujem toraj popotne čevlje in ko pridem po grški zemlji do morskega brega, spoznam natančneje, da je ta hudi ogenj v Egiptu okoli glavnega mesta Aleksandrije, ravno tam, kjer se po reki Nilu lahko po vodi pelje v Egipt ali pa po suhem tudi peš gre, kakor kdo hoče ali more.

V grškem velikem mestu je velik stok in jok in ko prašam, zakaj jokajo, ker pri njih ne gorí, pa se jim tudi ni bati, da bi ogenj k njim švignil čez morje, mi odgovore:

„Za sebe se ne bojimo, zarad sebe tudi ne plakamo, pač pa zavoljo svojih rojakov, katerih je po vsem Egipčanskem sila veliko baranta ev.“

Hm! to je že sitno, ali zakaj pa ljudje hodijo prodajat svoje blago tako daleč in ž njim gotovo tudi ljudi goljufajo? Sploh Grkov jaz nič kaj ne maram, so preveč judom podobni, in kaki so judje, že vsak ve, pa bom na koncu tudi jaz še eno o njih povedal, ki se je ravno pred kratkem na Ogerskem zgodila. Potlej pa Grki tudi Slovanov ne marajo, zato se pri njih kar nič ne mudim, marveč se poženem in kakor bi pihnil, sem čez morje na afriškanski zemlji, ravno ob levi strani mesta Aleksandrije.

Pa kakšno je! Vsak drug bi se vstrašil, le jaz ne, ki sem že vse sorte strašnih reči videl in sam doživel.

Mesto je vse v ognju in dimu, po ulicah letajo divje druhali, turške in arabske, ropajo in more Evropejce, kolikor jih dobé, brez vsega usmiljenja. Nič družega ni videti, ko dim, ogenj in kri, pa razljutene zverinske divjake. Iz morja sem pa letajo neprenehoma strašno težke krogle iz angleških ladij, ki predirajo in razbijajo vse, kamor padajo, ter pobijajo turške zverine, da padajo kakor muhe. Kratko malo — jaz brž sprevidim, da je tu grozna, strašna vojska in da sem jaz prepozno prišel, ker zdaj se ne dá več pomagati; kar je, to je.

Vendar stopim nekoliko bliže, ker bojazljiv nisem nikdar, če bi prav marele ne imel. In kaj vidim! Divji Arabec pridere s krvavim nožem s hiše na ulice, v rokah malega otročička belega — znamenje, da je evropskih starišev, ktere je, po krvavem nožu soditi, najbrže umoril. Nasproti mu skoči nekaj angleških vojakov, ki namerijo ná-nj s puškami. On pa nastavi otročička in maha ž njim okrog sebe, da si oni ne upajo streljati, ter se jim jame umikati. Jaz pa sem z enim skokom za njim, ga česnem po glavi z marelo, da mu grda buča kar odleti, pobere otročička ter ga dam Angležem, kateri ga odneso na ladijo in ga dobro preskrbe. (To dogodbo so časniki že popisali,

pa ne tako, kakor je bila, ker mene njih poročevalci menda videli niso.)

Ko sem to opravil in sprevidel, da tukaj še meni prav varno ni, stopim proti bregu. Pa kaj vraga! Okrog mene začno frčati krogle po centih težke, da se jim komaj umakujem.

„Ne bodite no sitni!“ — kričim iz vsega grla — „me mar ne poznate?“

Pa Angleži menda nič ne slišijo zavoljo prehudega pokanja, ker krogle še zmiraj memo mene letajo kakor kebri. Tudi to nič ne pomaga, da jim kažem svojo marelo; zato se, ko največo kanono sprožijo, ktere krogla vga ravno 13 centov, 30 funtov in 2½ lota stare vage, nastavim, jo vjamem in vržem na ladijo nazaj; zadel je nisem, ker tega tudi nisem maral. Potem skočim sam na ladijo — dobro uro daleč — med Angleže, ki se me vstrašijo kakor šolna, kateri iz megel pade med tropo starih bab, ki verujejo na „coprnice.“ Še sam poveljnik se prestraši, da ne more ziniti ne besedice.

„Kaka navada pa je pri vas Angležih“ — ga ogovorim — „da iz svojih pihalnikov tako težko robo plujete še celó proti ljudem, kateri vam niso nič žalega storili in ktere morate poznati — kakor sem n. pr. jaz?“

„Oh, ne zameri, Pavliha“ — se ponižno izgovarja poveljnik — „nismo verjeli, da bi bil ti.“

„Zakaj ne? Ali nisem pokazal marele?“ — zarohnim jaz.

„Res, da si jo pokazal“ — pravi on — „pa mi smo mislili, da se je turški poveljnik Arabi paša preoblekel in nas hotel s tvoji podobno obleko slepariti, kakor nas je osleparil že z belo zastavo, da smo nehali streljati. Če bi bili vedeli, da si ti, nobene kanone bi ne bili ná-te sprožili.“

„A, tako je? Zakaj je pa sploh to strašno streljanje?“ — poprašujem jaz.

„Ali ne veš? Ti zlodjevi turčini so začeli tukaj delati trdnjave gotovo z namenom, da bi nas Evropejce pregnali. Jaz sem jim to prepovedal in jim zagrozil, da bom razstrelil vse mesto, če dela ne vstavijo. A niso se zmenili za moje besede in tako smo začeli pokati, kakor si videl in slišal.“

„Ej, ej“ — se nasmehnem jaz — „je vendar enkrat tudi Anglež sprevidel, da s Turčinom se z lepo ne dá nič opraviti! Dolgo časa in smrti veliko ljudi je bilo treba do tega spoznanja. Odslej menda Anglež vendar ne bo držal več s Turčinom, vsaj v Evropi ne?“

Poveljnik — Sejmur se piše — spravi podolgasti svoj obraz v prav čudne gube, kakor da bi ga bilo sram, ne reče pa nič ko: „hm“; iz česar vidim, da ga je moje vprašanje spravilo v zadrego, če ga še celó sram ni bilo. Ker dalje časa iz njega ni nobene druge besede, jo poprimum zopet jaz in vravnam svoj obraz v resnobne gube:

„Vidiš, tako je, če človek misli vendno le ná-se in kako bi druge molzel. V južni Afriki je ona leta Anglež preskrboval z orožjem svoje sovražnike Kafre, tako da je na angleške vojake letel svinec iz angleških ceví. Tudi v zadnji turški vojski se je veliko angleškega streljiva iz angleških ceví pometalo na Ruse, Srbe, Bošnjake in Črnogorce, in skoro bi jaz stavil, da tudi na vaše ladije se prožijo topovi na Angleškem vlti. Vi ste preveč kramarji, ki gledate le na dobiček, na družega nič.“

„To ni res“ — si upa poveljnik reči — „tukaj smo za to, da varujemo življenje in premoženje v Egiptu naseljenih tujcev.“

„Aha, to pa že, to“ — se nasmehnem jaz rugljivo; — „zato ste razdjali jim hiše in premoženje — se reče: ako ne vi naravnost, pa Turki zavoljo vas — in srečen je bil, kdor je še o pravem času odnesel zdravo kožo v Evropo ali vsaj na vašo ladijo. Zameri mi ali ne: Angleži ste taki, kakor pri nas „privandraní“ Nemci in domači nemškutarji; vse hočete s silo opraviti, obnašate se prevzetno, domače ljudi zaničujete kot hlapce — in jih kolikor moč zatirate

ter molzete; zato si ne pridobite nikjer ljubezni in spoštovanja, vse ima le strah pred vami in se skuša znebiti vas. Tako je bilo tudi tu. Ali mislite, da ste zdaj, ko ste razdajali Aleksandrijo, s tem sebi in Evropejcem kaj koristili?“

„Ti cigani in roparji naj spoznajo moč našega orožja“ — gromi Anglež — „vse jim bomo postrelili, vse, če se nam ne podajo.“

„Kaj bo pa potem?“ — prašam jaz; — „ali misliš, da bodo rojaki te dežele to pozabili? Zdaj bodo še le divji in ljuti na Evropejce, zdaj! Boš videl, da si bo malokdo upal naseliti se med-nje. Kam bo pa potem Anglež, Francoz, Grk in Lah prodajal svoje pridelke? O Avstriji ne govorim, če prav imajo nekatere njene dežele precéj kupčije z Egiptom; tako se n. pr. tu sne veliko slovenskega zelja, fižola, jabolka, pa českega sladkorja. Potlej je pa to velikansko mesto popolnem razdajano; kdo bo povrnil posestnikom škodo? kdaj li se bo mesto sozidalo, da bo zopet tako, kakor je bilo? Meniš li, da je iz papirja? Tukaj jo je pa Anglež zopet enkrat dobro vdel, to ti povem brez zamere ali z zamero, meni vse eno. Boš že videl, kaj bo iz tega. Pa meni nič mar.“

S tem se zasučem na peti, se poženem in skočim naravnost v Carigrad, da se me sultan kar vstraši. Tam namletim tudi na kos tako nekega posvetovanja ali „konference“, kakor se bolj učeno pravi, in zvem, da se posvetujejo zaradi afrikanskih zadev. Jezen že, kakor sem, stopim pred-nje in vdarim z marelo po mizi, da se vsi prestrašijo ter rečem:

„Ne mlatite zmiraj le prazne slame! Saj to vse skup nič ni. To je tako, kakor če bi Afrikanci pretresali naše evropske zadeve. Mar pojte psom bolhe obirat, bo vsaj kaj dela, to pa ni nič.“

Vsi so osupnjeni in skušajo pridržati resnobne obraze, jaz pa se obrnem in grem ter stopim kar na Oggersko, ker sem od tam tudi slišal nekak vriš, ki nič kaj dobrega ne pomeni. Kedar je na Oggerskem kaj ropota, je le zoper „Švabe“, ob volitvah ali pa zoper jude; če se Mažarji med seboj ravšajo in kavsajo, ni tolikega vriša. Ta pot je bilo zoper jude, ker prvi, katerega srečam, kolne in se roti nad judi, kakor pes nad ježem.

„Kaj so vam pa judje zopet naredili?“ — ga prašam.

„Kršansko dekletce so zaklali za veliko noč“ — mi odgovori škripaje z zobmi.

„Ej, tega pa vendar ne“ — rečem jaz — „kar jaz vem, judje koljejo le velikonočno jagnje, ne pa velikonočnih deklet.“

„Pa so jih vendar veliko zaprli“ — odgovori on — „ker je zginila neka deklica v njih sinagogi, da je ni več na dan.“

„Ej“ — se čudim — „je pa vendar niso snedli?“

„O, tega ne, le zaklali so jo, ker potrebujejo krščanske krvi za svoj velikonočni kruh“, — mi pojasnjuje mož. — „Sodnijska preiskava bo že pokazala, kaj je in kaj ni, in če je to res, kar ljudje govore, in se truplo dekleta ne najde, bodo pa judje piskali, da bo joj.“

Po tem pojasnilu gre mož, jaz pa kar strmim, ker se mi stvar neverjetna, celo nemogoča zdi. Pa vsak, katerega prašam, mi to potrdi in nazadnje moram vendar-le verjeti.

Ves zamišljen v to grozovitno dogodbo komaj zapažim, da sem ob ruski meji. Tukaj je pa še le drenj in vriš! Cele trume judov, mladih in starih, žensk in možkih sili čez mejo k nam, Rusi pa jih pehajo čez mejo, kakor se smeti čez prag mečejo. Ko pregnani zagledajo mene, me brž obsujejo, začno tarnati in prositi me pomoči; nekteri pa kar zavriskajo, češ: Pavliha je tu, zdaj nam pa ne bo nič hudega. Nekaj umazanih in smrdljivih celó začne kar „glihati“ za mojo marelo, pa jaz si naredim kmalu duška in rečem:

„Vsacega človeka imam rad, le Turka, nemškutarja in juda ne maram. Dozdaj sem mislil, da je jud pijavka, ki kristjanu le premoženje izsesá; kakor sem pa na Oggerskem zvedel, tudi krščansko kri pije. Ni čuda, da take

sodrgje Rusi ne marajo. Če se ne bote poboljšali, — veste, kje bo za vas še prostor? V mesecu, če vas bodo tam trpeli. Alo, zgubite se mi, če ne, bo moja marela vam pokazala pot. Menite, da je naša zala Avstrija res vaša obljubljena dežela? Še tako bote šli iz Evrope, kakor Turki, da se bo za vami kar kadilo.“

Tako sem se bil razljutil nad tem ljudstvom, da me je kar jeza tresla. Moral sem se vleči nekoliko v senco, da sem se ohladil. Potem pa se mi ni več prileglo hoditi po svetu, vrnil sem se kar naravnost domú, še k nobenemu prijatelju in v nobeno gostilnico nisem šel; jezen človek ni ne za pijačo, ne za pogovor, le za kreganje in zmerjanje.

Kam bom zdaj šel, bote že v prihodnjem listu zvedeli.

Pirkar je še deželni šolski nadzornik!

Jezične Žefe

tud' zdej še ni z Duneja, jo mende vender niso zaklal' judje, kakor tisto krščansko deklico na Oggerskem, o kateri se ravno zdaj toliko bere in sliš', de ima sodnja grozne reči v rokah. K' sem bla še mejhna, sem večkrat slišala, da judje o svoj' velik'noč' kršanske otroke love, jih koljejo in jim kri vjamejo, de potlej ž njo svoj velikonočen kruh zameso, pa sem tekla že od deleč pred vsakim človekam, de je bil le kolkej judu podoben, kolker sem le mogla, in upila in drla se, kolker je grlo dal'. K' sem bla več', tega od judov nisem več verjela, k' so nam nuna v šol pravli, de to vse skep nič ni. Zdej pa, k' se je na Voggerskem to zgodlo, in če se po krvav' gosposki skaže, de je res, bom pa vse verjela, kar so mi takrat doma pravli. Grdavž ti, k' tak s človeško krvijo vmešen kruh jé. Fej te bod'!

No, pa mislim, de se Žef' ni kaj tacga prigodlo, kakor uni deklici na Voggerskem; sej ima šefjjo, b' že pokazala, po čem je kršanska kri. Dokler jo pa ni domú, morem pa jest bit' namest nje, de se vam ne bo tako tožil' po nji.

Res so se začele čudne reči godit' po svet', kakor de b' šli prot sodnim' dnev'. V Jegipt' so mahomedanarji tolk' kristjanov z Verope pomorli, de je groza, in jim vse poropal' in požgal' in zdej je tam velika vojska; na Voggerskem je tista krvava reč zavolj zaklanega dekleta, v Ibljan' je blo pa tud' nekej, kar jest in moje tovaršice ne pomnimo, de b' že kdej blo. Pa de bote vedli, kaj je blo, nej vam povem, kar sem zvedla od drugih in pa tud' sama slišala.

Le premislite: V Ibljan' je bil kriv prerok, k' je novo vero oznanoval.

To je blo tako. Mal' več kot en let je tam za sv. Jakopam stanval en človek, od kterga se ni vedlo, od kod je prišel. Takrat, k' so ldi štel', je pa na tisto polo zapisal, de nima nobene vere. Dolg časa se je klatil po Kranjskem in prodajal tisto lutrajnarsko biblo v slovenskem jeziku' strašno pocen', ldem pa je pravil, de je katolška, k' je imel res tud' tako seboj, pa jo je le kazal, prodajal pa une. V službi je bil ene take družbe na Englendarskem, k' če

širit' svojo vero tud' med Slovenci. Prav lutrajnarska ta vera ni, ampak mejhen drugačna. Tiste bukve je po kmetih prodajal, pa rekel, de jih ni treba duhovnim gospodam kazat', k' so preučeni zá-nje. Kolk' je te robe spečal, jest ne vem, pa to sem zvedla, de so jih po kmetih, k' so zvedli, kaj so te bukve, kar v ogenj metal' in de dvakrat ta človek ni prišel v noben kraj, je imel preslabo vest.

Pa ne samo to je vganjal, ampak začel je k seb' vabit' ldi, posebno cigararce, in jim pridigovat' novo, čisto vero. Velik' jih je ke drlo, k' so vse sorte ženske med njimi in k' nobena reč ni tako neumna, de b' jo ldje ne poslušal' in nekteri tud' verjel'. Kaj bo človek, k' sam nobene vere nima, učil novo vero! Pravil jim je pa, de to, kar katolška vera uči, ni vse skup nič, in k' je tako gladko govoril, je marsikteri bab' možgane zmešal; ena je cló rekla, de b' bla ž njim raj v peklu, kakor s kakšnim duhovnom v nebesih.

Babe so pa tud' po mest' in še zunaj mesta klobasale, de kdor ga gre dvanajstkrat poslušat', dobi 2 gld., kdor se mu pa zapiše, 200 gld. al pa še več. Ni čuda, de so cigararce in druge take babe k njem' drle, pa so se prav zmotile, ker, kder je nehal pridigvat', je pa vzel klobuk v roko pa je pobiral, kakor tisti, k' tam za vodo pisane pildke kaže in zraven poje, nazadnje pa gre s puško okol', de ldje krajcarje mečejo vá-njo. Me, kar nas je pametnejih in vernih žensk, nismo šle poslušat' te čudne žlobudre, velik' jih je pa šlo in tako se je nazadnje začela tud' polcija brigat za tga novga preroka in njegove navke. Preden ga je pa ta prav prijela, so se vpri li dje sami in eno sredo zvečer, k' je ravno na Gorenjsko šel prodajat' svoje lutrajnarske bukve, se je zbral' tolk' ldi pred njegovim stanovanjem, k' so ga oti po vsi sil' imet' in menda ubit', de je polcija komej razkropila jih in naredila mir; če b' ga bli dobil', težko bi bil živ ostal. No, pa je bolj tako, de se ni nič zgodlo. Drug dan mu je polcija brž napisala „pôs“ z Ibljane, nej gre, kamer če, le v Ibljano nazaj ne sme več. Mende ga tud' več ne bo.

K' je odpeljal se po železnic', se je še le zvedlo, kaj je bil ta prerok. Domá je s Štajarskega, se piše za Sunčiča, je pred v Trstu služil za kučarja in samo tri male klase študiral. Zdej je vse tiste sram, k' so ga hodile poslušat al se cló potegovale zá-nj. Zdej je vsega tega konc mende za zmirej.

Vidite, to je storja od „krivega preroka“, od kterga so nekter' že mislil', de je Antikrist, k' ima prit' pred sodnim dnevam, in potlej bi blo svetá konc. Ker pa to ni bil Antikrist, svetá še ne bo konc in mi bomo še nekaj časa živél', če Bog dá.

Sej b' lahko še kaj družga povedala, kar bi pa nekterim kri v glavo zapodlo; zato nej pa bo za dones dost', bom pa tisto imenitno reč drugič povedala, če se nič ne premeni in če Žefe še ne bo z Duneja al' kjerkol' je že zdej. Pa zdravi do prihodnjíč! Jest

Špela Šnitlih,
omožena Krajtlíhžoft.

Pirker ist noch Landesschulinspektor!

Čarobne besede.

(Povest iz vsakdanjega življenja; če kdo misli, da ni resnična, naj jo pa sam poskusi.)

Maček in Hrastar sta bila dobra znanca in celó prijatelja. Maček pa je imel tudi še drugih prijateljev vse polno, vsak ga je rad imel, ker je bil, kakor pravijo v nekterih krajih, prav „fleten“, kratkočasen in dobrovoljen

človek in jih je imel tudi za ušesi. Razen tega je tudi vsakemu rad storil, kar je mogel, čmern pa ni bil nikoli.

Takih lastnosti pa Hrastar ni imel, bil je marveč bolj osoren in ne tako za družbo, čeravno se je vedno vá-njo silil. Prav rad bi pa bil tako poznan in priljubljen, kakor Maček, zato ga je začel posnemati, pa ni nič pomagalo, prave družbe in prijateljev si vendar ni mogel pridobiti.

Nekega dne, ko gresta oba iz družbe domú, Maček dobre volje, Hrastar pa čmern, ker se nihče zá-nj zmenil ni, Mačka so pa še potoma vstavljali in ogovarjali, pravi Hrastar:

„To je pa vendar čudno, da tebe vsak pozna in te ogovarja, mene pa komaj pogledajo.“

„Veš prijatelj, brez zamere“ — reče Maček — „ti nisi za to, kakor vsak ni. Ne prizadevaj si, ti ne boš nič opravil.“

„Tako?“ — reče Hrastar hudo zboden; — „ti meniš to. Ali pa misliš, da je tvoje znanstvo in prijateljstvo popolnem vtrjeno?“

„Menim, da!“ — odgovori Maček ponosno; — „stavil bi, da brez moje krivde se ne bo razdrlo.“

„Jaz pa stavim, da“ — trdi Hrastar.

„Kdo bi to storil?“ — poprašuje Maček.

„Jaz“ — odgovori Hrastar.

„No, če bi najel obrekovalce“ — beseduje Maček —

„ali če bi me sam obrekoval in bi moji prijatelji to verjeli, mogoče. Toda jaz te potem primem in osramoten si le ti.“

„Bog varuj, tega ne storim, tudi treba ni“ — pravi Hrastar; — „samo če staviva, je glavni pogoj ta, da ne boš hud ná-me, če se mi stvar posreči; jaz ti pa dam besedo, da ne bo nič nečastnega zá-te, kar bom jaz storil, ti še videl ne boš.“

Maček gre v stavo bolj iz radovednosti, kakor da bi se bal ali verjel, da bo Hrastarju namera obnesla se. Zmenita se tako, da bosta stavo zapila pri tisti mizi, kjer se zdaj prijatelji okoli Mačka drenjajo, takrat, ko bota pri tej mizi sedela sama, ker se ne bo hotel nobeden več k nji vsesti, ali pa pri kteri drugi, od ktere se bodo brž zgubili vsi, ko bo Maček prišel.

Že drugi dan pa Maček zapazi, da se mu pri mizi začno umikati, tudi zunaj se vsakemu prijatelju nekam mudi, če ga ogovori; ne reče pač nobeden nič posebnega, pa Maček vendar vidi, da vse ni prav. Ko tretji dan zvečer pride po svoji navadi v gostilnico in sede k mizi med prijatelje, začne drug za drugim na uro gledati, temu se zdeha, oni se spomni še silnega opravila in čez četrť ure sedita Maček in Hrastar sama, še celó krčmar pravi, da je bil sinoči dolgo pokonci. Ni teden dni, da Maček zapazi povsod, kako se ga vsak ogiba ali vsaj gleda, da nista sama. Ko celó njegov najstarejši prijatelj, s kterim sta bila že marsikaj prebila in pognala, nekega večera ob njegovem prihodu naglo vstane, pogledavši prej na uro, in odide, stopi Maček za njim, ga vstavi in hoče ogovoriti. Pa ta se brani in reče: „Že vem, prijatelj, bi rad, pa nimam nič pri sebi.“

To je pa Mačku vendar prečudno, zato gre ves razjarjen nazaj k mizi, pri kteri sedi edini še Hrastar, ker vsi drugi so bili med tem nekaj odšli, nekaj pa preselili se k drugim mizam.

„Ej, sama ne bova tu sedela,“ — reče Maček — „presediva se še mi-dva!“

Pa krčmar pristopi in reče: „Ne zamerite, gospod, oni imajo svoje pogovore. Če bota še kaj pila, prav, če ne —“

„O bova, bova“ — se skoro zadere Maček — „stavo bova pila, ktero je moj prijatelj ta -le dobil. Le vina na mizo!“

„Ne zamerite“ — pa pravi krčmar — „prvi četrť litra še ni plačan —“

„A to je pa vendar preveč“ — zarohni Maček, pa Hrastar mu potrka na ramo in reče:

„Nikar se ne jezi! To je ravno skrivnostno jedro najine stave, katero sem dobil jaz, kar pripoznaš.“

„Zdaj pač“ — reče Maček — „ti si zmagal in stavo slavno dobil. Samo povej mi, kaj si storil, da si mi odpravil vse prijatelje.“

„Toraj zvedi! Trem ali štirim sem rekel, da si me na posodo prosil 5 gld., katerih ti pa nisem hotel posoditi. Zdaj se je pa vsak bal, da bi ti njega ne prosil, in tako so ti šli iz poti vsi, kakor si skusil.“

Zdaj se vdari Maček ob čelo, pije s prijateljem stavo, pa gresta in ni ju bilo več sèm.

Morálo te povesti si lahko vsak razloži ali pa tudi poskusi, kakor mu drago.

Pirkar je še deželni šolski nadzornik!

Krišpin Krišpovič.

Ne, gospóda moja, to pač nikakor ne gre, da bi vi profesorje in učence raznih srednjih šol po Slovenskem, t. j. po Štajarskem, Goriškem, Koroškem in Kranjskem vse v en koš metali in tam, kjer je letos preveč učencev pri zrelosti preskušnji padlo, premalo jih pa prestalo jo, kar naravnost sodili, da so slabega uspeha krivi toliko profesorji, kolikor dijaki, ali — kakor bi naš kmet rekel, da te šole, kakor so sedaj, s slovenskimi učenci in nemškimi ali še celó nemčurskimi profesorji „niso za nič.“ Taka sodba bi bila prenapla, toraj krivična, kakor je navadno vsaka prenapla sodba res tudi krivična.

Danes ne stojim pred vami, da bi zagovarjal, ker nisem tak, kakor nek iz novejšega časa zasloveli ljubljanski doktor, ki je dve tožeči se stranki obe zagovarjal, to je: sam med seboj se pravdal. Ker sem pravičen človek in tudi gledam bolj na svojo čast, ko na plačo ali na kak dobiček, danes ne bom nikogar zagovarjal — ne p. n. profesorjev, toženih več prestopkov in pregreškov ter nepremagljive mržnje do dijakov slovenske narodnosti, — pa tudi ne p. n. dijakov, toženih prenaple zrelosti in raznih muh, ki nikakor ne spadajo k učnemu programu. Zagovarjanja dijakov ponemčurjene narodnosti pa celó prevzeti nisem maral, ker ti se kar nič zagovarjati ne dajo, če prav so pri skušnjah smuknili čez durice.

Moje današnje besede so le bolj nekaka „študija“, kakor pravimo mi učenjaki, podobne poročilu komisije, ki je ravno ogledala pogorišče, in po svojih mislih popiše to, kar je videla po ognji, ne ve pa povedati požigalca, ker misli, da jih je več, ne pa samo eden.

Ne dá se tajiti, da je letos po raznih srednjih šolah ne le pri zrelosti preskušnji, marveč sploh veliko slovenskih dijakov „slabo storilo“ — kakor kmet pravi; na drugi strani je pa zopet več profesorjev, ki slovenščine ne umejo in jo še celó sovražijo, „slabo učilo“; če toraj profesor „slabo uči“, učenec pa „slabo stori“, to ne more biti dobro, naj se obrača kakor koli. Kar se pa Ljubljane tiče, moram obžalovati, da izmed štirih Vesteneckovih pajdašev profesorjev je še le eden šel iz Ljubljane, drugi so še tu.

Ko sem jaz hodil v šolo, so bili profesorji tudi hudi kakor čebele o vročini in nekteri strupeni, kakor sršeni, pa bili so drugače dobri, niso se mešali ne v politiko ne v narodnost; da si le znal, kar so zahtevali od tebe, pa je bilo dobro. Le nekteri so bili taki, da je pomagalo kako pleče, kak kljun, kaka posoda masla, cajna jajce itd. k boljšemu spričevalu, pa le, če je bil profesor oženjen.

Nasprotno smo pa tudi mi učenci — „dijakov“ takrat še ni bilo — strašno pohlevni bili; če se že učili nismo — ker to ni ravno vsakemu najljubše preganjanje časa — smo šli pa v tropah kam; nikakor pa nismo po ljubljanskih gostilnicah in kavarnah jemali starejim ljudem biljardnih palic, kart in časnikov iz rok; če smo si upali v gostilnico, vsedli smo se v kak kot in tiho pili svojo posodico, ne pa razgrajali in druge ljudi podili. Ravno tako deklet ali gospodičin še poznali nismo, še manj oné nas. Da bi bil kdo znal skovati kako zaljubljensko pismo! Kdo li? Če je kdo ob koncu leta zaostal, bila je kriva slaba in trda glava, le redkokrat lenoba ali mržnja profesorja. Zato so naši spomini iz šolskih let vsi drugačni, v njih ni na poti ne ženske, ne zagrizenega nemškega ali celó nemškutarskega profesorja. Če je pa kaj takega vendar skup treščilo, je bil nasledek gotovo slab.

Zdaj je pa to in ono. Po svoji vesti moram jaz reči, da so tisti tevtonski ali véliko-nemški, še huje pa nemškutarski profesorji tako nasajeni na tiste učence, ki jim dosti nemščine ne znajo, da je groza. To pa ni nič čudnega, gospóda! Profesorji iz Nemčije k nam poslani morajo vendar za to skrbeti, da to, kar oni znajo, vsaj v veljavi ostane; če bi našim dijakom ne bilo treba učiti se nemščine ali drugih reči v nemškem jeziku, kam bi pa šli tisti profesorji, ki znajo podučevati samo v goli nemščini? Gotovo domú nazaj, kjer je pa takih mož že toliko, kakor pri nas tistih, ki piskre vežejo.

Pa so še naši fantje študenti, dijaki ali kakor koli se jim pravi. Ti gledajo zdaj v vsake knjige raje, kakor v šolske, in s tem dajo ne le nemčurskim, ampak tudi domačinskim profesorjem priliko, da jih o preskušnjah mečejo čez plot. „Peccatur intra muros et extra“ — greh je pri profesorjih in dijakih.

Pa jaz se ne bom vkvarjal s to rečjo, dokler je Konrad še naučni minister in Pirkar na Kranjskem še šolski nadzornik. Le to rečem še, da je namen naše šole, ponemčiti vse slovanske otroke vsaj toliko, da bodo razumeli nemca, če bo v svojem jeziku prišel k njim kruha prosit. Minister je pač Taafe in naših poslancev somišljeniki so v večini, pa to nič ne dé, je še zmiraj tako, kakor je bilo. Dokler nam bodo pošiljali za profesorje tučje, ki ne znajo našega jezika, ne poznajo naše mladine, ne naših šeg, je o tem vsaka beseda zastoj; in dokler bo naša mladina tako naglo hotela biti zrela, kakor zdaj, tudi ne bo nič, škoda za vsak trud in besedo.

Ravno predno končam to svoje pretresovanje neugodnih šolskih razmer, o katerih posebno hudo-nemških profesorjev med nami ne morem vse krivde oprostiti, dobim nujno prošnjo od deželnega šolskega sveta kranjskega, da bi ga zagovarjal v jako važni zadevi. Ta šolski svet, v katerem je zdaj še zmiraj Pirkarjev duh, je namreč zatožen, da je očetom frančiškanom v Kamniku vzel šolo, na kateri so toliko let z najlepšim vspehom podučevali, ter razpisal njihove učiteljske službe, s tem namenom, da bi se zá-nje oglasili posvetni učitelji, ki ne nosijo kut, k večemu Pirkarjeve. Posebno obteževalno v tej zatožbi je to, da bi kamniška občina morala plačevati odslej 2500 gld. učiteljem, ko je dozdej plačevala le 250 gld., in da tako dobrih učiteljev, kakor so očetje frančiškani, vendar ne bo dobila. Olajševalno je pa to, da ti očetje niso marali iti delat skušnj k Pirkarju ali njegovi komisiji, kakor po naših nemčurjih skovana postava zahteva, in so zato zgubili pravico podučevanja na mestni ljudski šoli.

No, gospóda moja, to je reč za veliko boljše zagovornike, ki so navajeni zagovarjati največe grehe in gre-

šnike; jaz si tu ne upam nič opraviti pred nobeno pravično sodnijo, pred nikakimi pravičnimi, nezagrizenimi porotniki. Tudi se mi zdi, da za vsem vsaj na skrivnem tiči minister Konrad sam, moj prijatelj, kterega le predobro poznam; ako človek zagovarja prijatelja, muljudje prav ne verujejo, naj ima še tako dobre razloge. Zato tudi ne bom prevzel zagovarjanja tega najnovejšega vkrepa Pirkarjevega deželnega šolskega sveta, marveč svetoval očetom frančiškanom, naj gredo in brž naredé skušnjo pred Pirkarjem, da se bo pokazalo, kdo zna več: oni ali on in njegova komisija.

Brez vsega drugega bom navedel tukaj le dve priliki, ki se mi zdete vmestni.

Nekje na kmetih je bil prevzetnež, ki je rekel, da nobenega ne spozna za pravega fanta, če se ni tepel s komu, da bi bil on videl. Bil je pa v vasi fant, ki je rekel, da je lahko gledati, če se drugi tepó in mečejo, drugače pa, metati se ž njimi sam. Pripravil je prevzetneža do tega, da se je šel sam ž njim metat, in vrgel ga je popolnem po dolgem. Potem je bilo vse drugače.

Na drugem kraji je bil mož, ki je imel otroke na vso moč rad in jim je delil razne darove, da so ga vsi radi imeli. Kar postane v vasi župan mož, ki je menil, da se brez njegove volje ne sme v vasi nič zgoditi. Ta prepové blagodarnemu možu, obdarjati otroke, dokler se ne skaže, koliko ima premoženja in od kod dobiva darila. Kaj je storil mož? Šel je k mogočnjaku in rekel: „Menite, da kaj hudega storite s tem ukazom meni? Bog varuj! Bom pa doma v miru sedel in to, kar sem otrokom vašim izdajal, prihranil ali pa dajal drugim.“ In tako je storil, a vsa vas je pogrešala njegove dobrodejne roke.

To sem govoril danes, gospóda moja, morda prihodnjič več.

Pirker ist noch Landesschulinspektor!

Čudovito dekle.

(Basen, našim gospodičnam in njenim materam ter odgojevalkam v poduk.)

Je bil nekje bogat gospóski sin, ki se je imel oženiti. Mu pravi mati: „Na bogastvo tebi ni treba gledati, ti glej le na to, da dobiš nevesto, ki ne bo taka, kakor druge.“

„Toraj kako čudovito dekle, ki se redko kje ali celó nikjer ne dobi?“ — praša sin.

„Táko dobodi“ — reče mati — „pa le kmalu, če ne, ti bom dobila jaz nevesto in ta bo bogata, pa stara.“

Ves zamišljen je sin. Spomni pa se starega modrijana, ki ima strašno hudo ženo. K temu gre in mu razloži, kako in kaj. Modri mož premišljuje in ugiba, slednjič pa pravi:

„Bo šlo. Nastavite trnik. Vaša mat naj napravi večerno veselico in povabi k nji iz mesta vse rodovine, v kterih so za možitev zrele hčere. Prej pa mora mati raztrositi po mestu, da je namen te večernice ta, da si vi izberete nevesto med navzočimi krasoticami.“

„In kaj potem?“ — praša mladenič.

„Vi ali še bolje: vaša mati pozvé od mater zakona željnih gospodičin, ktera izmed njih zna kaj, česar nobena druga ne zna. To si izberite, ker bo gotovo čudovito dekle.“

Mladenič gre in pove to svoji materi, kteri je ta svet prav všeč, ker misli na ta način za svojega sina dobiti res najučenejšo, čudovito nevesto. Zato napravi veselico in skrbi, da se po mestu njen namen tako „pod roko“ zvé.

Odločeni večer se pri nji kar blišči mestnih krasotic in za njimi njih mater. Vse je sladko kakor med in svetlo kakor rosne kaplje. In kak drenj je okoli matere!

„Moja hči zna glasovir, kakor angelji; že s tremi leti se ga je začela učiti.“

„Moja je pevka, da je ni take, že s tremi leti je pela najtežje opere.“

„Moja pa zna vse pesnike z glave, pet let stara je že na odru deklamirala.“

„Moji dve pa ste v romanih zvedeni, da se sama čudim.“

„Moja je pa že več romanov spisala, ki bodo kmalu tiskani.“

„Moja zna tri jezike, da je veselje.“

„Moja tako lepo risa, da se je res čuditi.“

„Moja je skovala že več pesmi, ktere občuduje vsak, kdor jih je slišal.“

Tako je šlo iz ust mater. Samo nazadnje so se zapredle tako, da se je pokazalo, da to, kar zna ona, zna tudi ta in jih zna celó po več. Ne ene ni bilo, ki bi znala kaj, kar ni znala nobena druga. In ko so matere prišle med seboj v prepír, so poprijele tudi hčere, od kterih je zdaj vsaka vse znala, — tako da jo je mladenič kar ven popihal, nekoliko hladit se, ker mu je prevroče bilo.

Zraven hiše njegove je bival priprost krojač. Okno je bilo razsvitljeno, akoravno že noč pozna. Nehoté pogleda skoz okno in vidi krojača pri delu, pa tudi njegovo hčer vso zamišljeno v žensko delo — šivanje. Deklica je lepa, obraz mil; mladenču se zdi, da gori pri materi ni takega.

Sam ne ve, kako je to, da stopi čez prag in stoji pred obema, ki se ga ne malo vstrašita, posebno dekle.

„Nič se ne bojita“ — ju ogovori mladenič — „marveč odpustita mi, da o tako pozni uri med vaju planem.“

Ko krojač spozna nenavadnega ponočnega gosta, se nekoliko pomiri pa praša, kaj je gospoda tako pozno prišlo v njuno borno hišico.

„Odgovorite mi le na nekaj vprašanj, če hočete, ker so jako važna za vas in zá-me.“

„Prav rad, gospod!“

„Ali zna vaša hči glasovir ali kak drug inštrument igrati?“

„Kako li, gospod! Kdo bi jo bil učil!“

„A opere zna peti?“

„Kaj je pa to — opera?“

„Pa zna tuje jezike govoriti?“

„Da bi jih znala, bi bilo morda dobro zá-njo.“

„Pa je brala veliko romanov?“

„Kaj pa je to — roman?“

„Pesnike zna pa vendar vse iz glave?“

„O, v cerkvi je pa že pela in tudi domá mi ktero veselo zapoje.“

„Malati vsaj zna — ne?“

„Od kodi li?“

„I, kaj pa potem zna?“ — praša mladenič na videz zavzet.

„Oh, gospod, prav malo, kar se je naučila.“

„In to je?“

„Gospodinjstvo, ker mi vse oskrbi, šivanje, kuhati se je tudi dobro naučila in kar je sploh za tako borno hišo potrebno.“

„Dosti“ — reče mladenič ves žareč — „nisem zastonj prišel. Čeravno je ura nenavadna za snubitev, vas vendar tu prav resnično in odločno prašam: Mi li hočete dati svojo hčerko, za ženo?“

Oba sta iznenadena kakor po burji, ki skoz okno v hišo plane, pa konec je vendar ta, da oče in hčerka privolita v to, on z velikim veseljem, ona z rudečico v obrazu.

„Zdaj gremo kar k zaroki“ — reče mladenič in vzame seboj oba, kakor sta, akoravno se branita. Kdo popiše strmenje bliščeče se družbe pri njihovem nastopu v razsvitljeni prostor! Kdo pa še le strmenje, ko mladenič pelje zarudelo dekle v sredo družbe in jo predstavi materi z besedami:

„To je čudovito dekle, ki zna nekaj, česar nobena izmed tukaj zbranih gospodičin ne zna in tudi vse skup ne.“

„In kaj je to?“ — praša mati.

„Sivati, kuhati in gospodinjiti“ — reče prav glasno mladenič — „ali ni to res čudovito dekle?“

Nosovi se poobesijo, dvorana se brž izprazni, čez par minut so v nji le še mati, mladenič, deklica in njen oče.

Par tednov pozneje bila je poroka in mati je bila prav vesela neveste, še bolj pa mladenič umne in ljubeznjive ženice.

Pirker ist noch Landesschul- inspektor!

Z Olimpa.

Dragi mi „Brencelj“!

V zadnjem pismu sem Ti ravno komaj še naznanil prihod Tvojega znanca in dobrega prijatelja dekana Grabrijana, ki se je bil tudi že vaše zemlje naveličal. Zdaj si je starček že odpočil in je prav dobre volje. Seboj je prinesel nekaj butelij „vrhpoljca“, ktereга zdaj kterikrat vsekamo, če smo dobre volje. In dobre volje smo bili ravno zdaj, zato sem vzel pero v roko, da Ti ob kratkem sporočim, kar smo se menili.

Imeli smo tako rekoč deželni zbor, zbrani smo bili le tisti, kar nas je nekdanjih poslancev, namreč Bleiweis, Costa, Toman, Treo, Jugovic, Lavrič, Razlag, Barbo, Kozler, Pintar, Grabrijan, jaz in še nekaj drugih, kar nas je tukaj, ker nemškutarski poslanci niso v Olimpu, to veš, dragi mi „Brencelj“! Pa tudi brez teh nas je že veliko, to vidiš, lahko imamo deželni zbor tukaj in prav pošten, ker smo same stare korenine.

Menili smo se in pomenkovali o vaših razmerah. Bleiweis je rekel, da na vašem zboru tako ni nič ležeče in da bi ga že ne bilo, če bi lansko leto narodni poslanci ne bili njemu vá-nj ušli. Razpustiti ga pa Taaffe noče, saj tudi treba ni, če se Slovenec dá tako kar okoli prsta oviti in brž priteče, da se mu le migne. No, pa saj bo tega zbora kmalu konec, mislim da ga boste še prestali, ker ste že vsega, dobrega in slabega navajeni.

Škoda pa se vam dela, velika škoda, zlasti v šolah, ker je deželni šolski svet po večini Pirkarjev. Zato že bi bilo dobro, če bi dobili drug deželni zbor in odbor. Pa kar ni, ni, in če Taaffe lahko shaja z vami, zakaj bo razpuščal zbor!

Nekaj pa je vendar le važno, kar smo se menili, zato Ti že zdaj naprej povem, čeravno se še ne mudi, da se boste za časa pripravili. Naše mnenje je to, da ima v kranjskem zboru duhovščina premalo zastopnikov. Velikih posestnikov je 111, pa imajo 10 poslancev, toraj pride že skoro na vsacega desetega po eden. Duhovnov je pa čez 500, pa imajo le enega poslanca, gospoda Kluna. Zato morate skrbeti, da bote o prihodnjih volitvah izvolili več duhovnikov, vsaj štiri, saj jih je veliko korenjakov in učenih, ki so ne le dela, ampak tudi besede zmožni in poznajo želje in potrebe ljudstva veliko bolje, kakor marsikteri doktor, ki ljudi pozná le iz svoje pisarne. Potem tudi ne bodo v zborih kovali takih postav, kakor je ravno zdaj potrjena postava o odkupu duhovske bire, zaradi ktere se bosta še oba, kmet in duhovnik, za ušesom praskala.

Res dobro so nemškutarji kranjskega zbora skovali to postavo. Davno že jih je v oči bodla lepa sporazumljivost med duhovščino in ljudstvom, zato so skovali to postavo, po kateri bo prav lahko prišlo, da bo kmet ali sploh kak gospodar hud na duhovnika, če mu bodo zavoljo dolžne odkupnine zemljo prodali. Do zdaj se ni lahko kje zgodilo, da bi bilo zavoljo dolžne bire kaj prodano, ker duhovnik je rajši potrpel ali pa še celó svojo biro odpustil, kakor da

bi bil ktereга na kant gnal. Zdaj bo pa biro davkar jemal in ta nima usmiljenih rok, kakor znano. Od tega liberalci pričakujejo, da se bo sporazumljenje med duhovščino in ljudstvom razdrlo, ker človek nič kaj rad ne vidi tistega, zaradi ktereга je rubljen ali še celó od hiše spodén. In to je bil njih namen, kajti proti ljudstvu z duhovščino združenemu niso mogli nič opraviti. Pač so to postavo sklenili le nemškutarski liberaluhi, pa to nič ne dé; med liberalci ni nič razložka, bodijo si nemškutarski ali slovenski, vsi so enaki, kakor je pès — pès, naj bo bel ali črn, „pudelj“ ali „pinč“.

Zato se boste morali že zdaj pripravljati na nove volitve za drugo leto, ako hočete, da se vam bo kedaj dobro godilo. Poglejte že zdaj po možeh, kateri bi bili vašega zaupanja vredni, ni treba, da bi jih ravno pred volitvijo vam centralni volilni odbor na dan privlekel in pred vas na mizo postavil, češ: jej ali pa gagni. Saj je med vami dosti še modrih glav, morda še povsod boljših, ko v Ljubljani.

Pa dosti tega, saj volitev še nimate. Povedal sem Ti le naše misli in pogovore, ker zdaj o pasjih dneh smo tudi mi tu gori bolj leni postali, da družega skoro ne delamo, ko jezike brusimo.

Družega Ti danes ne bom pisal, da ne bom predolgočasen! Boš že prihodnjič dobil reznejšega kaj. Da si mi zdrav!

Ves tvoj

Miroslav.

Pirkar je še deželni šolski nadzornik!

Pred sodnijo.

Sodnik. Ali ste bili že kedaj zaprti?

Zatoženec. Jaz nikoli hvala Bogu!

Sodnik. To ne more biti, saj stoji tu zapisano, da ste bili dve leti zaprti.

Zatoženec. Če je to tam zapisano, je zlagano: jaz nisem bil nikdar še zaprt.

Sodnik. Tega vendar ne bote vtajili! Ali niste bili dve leti na Gradu?

Zatoženec. Bil, pa ne zaprt.

Sodnik. Tako?! Da ste bili na Gradu, pa ne zaprti? Kako je to mogoče?

Zatoženec. Jaz nisem bil zaprt, ampak zaprta so bila le vrata, drugače bi jaz ne bil dve leti v tisti luknji čepel, ampak bi jo bil popihal.

V šoli.

Učitelj razlaga otrokom, kaj je tatvina in da tat ni le tisti, ki vkrade, ampak tudi oni, ki mu pri tem pomaga ali pa vkradeno stvar zá-se porabi. Da bi otroci to bolje umeli, jim pojasni to po domače tako:

„Poslušaj, Tonček! Če bi Janezek vkradel hlebec kruha, ti bi pa to vedel in potlej bi šla oba v kak kot, pa bi ta hlebec kruha pojedla, — kaj bi bila potem oba?“

Tonček: Sita!

Prijateljstvo.

A. (pred vratmi). Ali spiš, prijatelj?

B. (v sobi zaprt). Ne! Kaj pa je?

A. Posodi mi brž 50 gld.!

B. Ej vraga, saj vendar-le spim.

V šoli.

Učitelj razklada otrokom, da smrti ne more nihče uiti in da pobere vsacega, — pa zapazi v zadnji klopi učenca, ki prav dobro spi. To ga jezi, toraj stopi k njemu, ga strese in praša:

„Komu ne uide nihče — povej?“

„Davkarju“ — se odreže deček še ves zaspan.

Stava dobljena.

Skupaj sedeta kmet in meščan. V pogovoru se nekoliko razbesedita, ker meščan trdi, da kmet povsod zaostaja, ker je prepočasen. Kmetu se to za malo zdi, zato reče:

„Veste kaj, gospod, vi pravite, da je kmet prepočasen. Jaz pa vendar stavim, da pridem nekam, kamor imam uro hoda, prej, kakor vi, ki imate tje le par korakov.“

„To že ni res“ — se čudi meščan.

„Pa je“ — trdi kmet — „kar staviva in če ne bote sami pripoznali, da imam jaz prav, zgubim jaz stavo.“

„No velja“ — pritrdi meščan — „kdaj se bova pa poskusila?“

„Ne bo treba“ — odgovori kmet — „stava je že dobljena. Koliko imate vi hoditi do cerkve?“

„Par korakov“ — reče meščan.

„No vidite, jaz pa celo uro daleč, pa vendar prej pridem v cerkev, kakor vi“ — se smeje kmet in ž njim vred vsi, kar jih je pri mizi. Meščan mora plačati stavo, zraven pa se mu še vsi posmehujejo.

„O, nismo tako počasni na kmetih, kakor mislite vi meščani“ — doni za gospodom, ki jo prav pohlevno pobere.

Kaj je treba za dobro salato?

(Že stara reč, pa vendar nova za vsacega, kdor je še ne ve.)

Za dobro salato je treba štirih ljudi, ki jo delajo, namreč:

1. Zapravljivca, ki dá olja;
2. skopuha, ki dá jesiha;
3. modrijana, ki dá soli;
4. norca, ki vse to dobro skup zmeša.

Če izmed teh štirih vsak stori po svoji navadi, mora biti salata dobra.

Maščevanje brez konca in kraja.

(Trpi lahko več sto let.)

Stara žena, vdova, vzame mladega moža, ki jo le zato vzame, ker je bogata. Ravna pa ž njo tako grdo, da jo kmalu pod zemljo spravi.

Zdaj vzame vdovec mlado dekle, ki se pa nad njim zavoljo njegove trdosrčnosti do ranjce žene maščuje s tem, da mu nagaja in ga jezi tako dolgo, da ga spravi v jamo.

Na to pa vdova izbere si mladega moža, ki pa ž njo dela, kakor je ona prej z možem; kmalu je ona pod zemljo on pa vdovec.

Ali ni dolgo vdovec, marveč kmalu si izbere zopet nevesto, ktera pa potem že za to skrbi, da on življenja ni vesel in čez par let ga pokopljejo, vdova ostane sama.

Pa ni dolgo vdova, marveč omoži se zopet in novi, veliko mlajši mož ji dela tako britke dneve, da gre čez par let ona že pod zemljo, on pa je vdovec, ki se potem zopet oženi.

Tako se gre po tej lestvi naprej lahko do sodnega dne; samo takrat bi pa jaz ne hotel zraven biti, kedar bi se ti vsi skup na onem svetu dobili.

Najhujše maščevanje.

Ženska, znana po svojem hudem in slabem jeziku, pride k gospodu, ktereга je navadno hodila prašat za svēt in mu veliko zaupala. Ta pot je vsa razjarjena in jeze peneča puhti:

„Ne, kaj tacega pa še ne, nikdar ne!“

„Kaj pa je?“ — praša gospod mirno.

„Ta gospod Legar!“ — rohni ona dalje; — „tako me je razžalil, da ne vem, kako bi se maščevala nad njim. Svetujte mi vi, gospod, kaj naj mu storim, da mu bo najhujše dēlo!“

„Ej, veste kaj“ — reče gospod brez daljšega premišljevanja — „skusite pripraviti ga do tega, da vas bo vzel v zakon.“

Pirker ist noch Landesschulinspektor!

Slabo vsponeslo.

K gospodu župniku pride Matevž s svojim sinom Janezem in začne se ta-le pogovor:

Župnik. Tak oženiti hočete svojega sina Janeza? katero ste mu pa izbrali?

Matevž. Jermanovo Mico.

Župnik. Zakaj pa to? Saj veste, da je prav božji volek, vaš Janez pa je bister in pameten fant.

Matevž. Pa je lepo dekle, naš Janez je grd ko strah. Zdaj sem si pa jaz tako-le stuhtal. Če se Janez in Mica vzameta in dobita otroke, bodo ti po očetu prebrisani in modri, po materi pa lepi, in tako bo na obojno stran dobro zadeto.

Župnik. A, tako ste si to zrajtali? No, da bi se le ne motili!

(Več let pozneje.)

Župnik. Kako je, oče Matevž?

Matevž. Ej, nič kaj prida, gospod oče, je preveč križev z Janezevimi otroci.

Župnik. Ej! Saj ste takrat tako dobro modrovali, da bodo dobili po očetu bister um, po materi pa telesno lepoto?

Matevž. Tako sem računil jaz, a zgodilo se je ravno narobe. Krempeljni so po očetu grdi ko strahovi, po materi pa zabiti ko teslo ali štor.

Župnik. Vidite, oče Matevž, to je zmiraj tako: Človek obrača, Bog pa obrne. Le njemu ne med prste segati!

Pirkar je še deželni šolski nadzornik!

Bister odgovor.

Kmetič pride v mesto in si ogleduje pred štacunami razložene reči. Pride memo štacune, kjer na pragu stoji trgovski pomočnik.

„Kaj pa prodajate tukaj noter?“ — ga praša kmetič po svoji navadi.

„Zijala“ — mu vrže mladenič prevzetno v obraz.

„Tako?“ — poprime kmetič, se ozre po štacuni in reče: „Zijala prodajate? No, kupčija mora pa dobro iti, ker je le še eno samo tako na prodaj.“